

ARAŞTIRMA MAKALESİ

GÜNÜMÜZ ÇOCUKLARINA OSMANLIYI ÖĞRETMEK: BİR RÜYA BİR OSMANLI SERİSİ*

Kelime Erdal^{a,**}

ÖZET

Geçmişten geleceğe uzanan sağlam köprülerin atılmasında önemli yeri olan tarih eğitimi, öncelikle bireyin ne olduğunu ne olmadığını anlamasına yardımcı olur. Teknoloji ile donanmış, sanal dünyanın büyümesine kapılarak adeta kendini unutmuş nesillere, geçmişleri doğru anlatılmaz ve sevdirelmezse önce bireyler, sonra toplumlar zarar görecektir. Atalarının geçmişini öğrenmek, onların vatan uğruna nasıl çabaladıklarını bilmek, çocuğu bencillikten kurtaracak, sahip olduğu değerlerin önemini kavrayacaktır. Geçmişini iyi bilen bireyler ve toplumlar, edindiği tecrübelerle geleceğe daha sağlam adımlar atabilirler. Bilgiyi öğrenmenin birçok yolu vardır ancak çocuklar daha çok ders kitapları ile iç içedirler. Ders kitapları bilgiyi öğretici bir dille çocuğa ulaştırır. Burada kullanılan öğretici dil, çocuk için kimi zaman sıkıcı olabilir. Çocuk kitapları, çocuklara vermek istediği bilgiyi kurgu dünyasında eritir, yeniden yoğurur, aslına sadık kalmak şartıyla şekil verir ve estetik unsurlarla besleyerek sanat eseri haline getirir. Çocuk bu sayede sıkılmadan öğrenir. İşte tarih konulu çocuk kitapları tam da bu noktada önem kazanmaktadır. Çocuklar için hazırlanan Bir Rüya Osmanlı serisinde yer alan kitaplar Osmanlıyı nasıl anlatmaktadır? Bu kitaplar Osmanlıyı ne kadar yansıtmaktadır? Bu kitaplar sıkıcı bir üslupla mı yoksa çocuğun düzeyinde ve eğlenceli bir üslupla mı öğretmektedir? Araştırma kapsamında, Doğan Yıldız tarafından yazılan ve Model Çocuk Yayınlarından çıkan Bir Rüya Bir Osmanlı serisinde yer alan on kitap, yukarıdaki sorulara cevaplar aranarak incelenmiş, sonuçlara ulaşılmış, elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Bir Rüya Bir Osmanlı, Çocuk kitabı, Tarih öğretimi

* Bu makale, 29-31 Mart 2018 tarihinde Bursa'da düzenlenen 1. Uluslararası Temel Eğitim Kongresi'nde sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

MAKALE HAKKINDA

Gönderim Tarihi: 10 Haziran 2018
Revize Tarihi: 18 Haziran 2018
Kabul Tarihi: 25 Haziran 2018

DOI: 10.31805/acjes.432699

^{a**} Sorumlu Yazar: **Kelime Erdal**, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Görükle Kampüsü, 16059, Bursa/Türkiye,
E-Posta: kelime@uludag.edu.tr
 <https://orcid.org/0000-0001-8205-2530>

E-ISSN: 2602-3342
Copyright © ACJES

RESEARCH ARTICLE

TEACHING THE OTTOMANS TO TODAY'S CHILDREN: A DREAM OF AN OTTOMAN SERIES*

Kelime Erdal^{a,**}

ABSTRACT

History education, which has an important place in throwing solid bridges from the past to the future, helps us first to understand what an individual is or is not. Individuals, then societies, will suffer if they are not taught and liked by the generations of the technology, equipped with the virtual world and forgetting about themselves. Knowing the history of their ancestors and knowing how they struggle for the sake of their homeland will understand the importance of values that the child has. Children's books dissolve the knowledge they want to give to children in the world of fiction, shape them by being faithful to them and transform them into works of art by feeding them with aesthetic elements. The child learns uncomfortably on this. Children's books on history are also important at this point. A Dream prepared for children how do the books in the Ottoman series tell about Osmanlı? Are these books boring or teaching the child at a level and funny style? Within the scope of the research, a Dream written by Doğan Yıldız and published by Model Çocuk Publications Ten books in Bir Rüya Bir Osmanlı series were searched for the answers to the above questions, the results were found, and suggestions were made in the direction of the obtained results.

43

Keywords: Ottoman, A Dream An Ottoman, Child book, History education.

* This article is the extended version of the paper presented at the 1st International Primary Education Congress which be held on 29-31 May 2018 in Bursa.

ARTICLE INFO

Received: 10 June 2018
Revised: 18 June 2018
Accepted: 25 June 2018

DOI: 10.31805/acjes.432699

^{a,**} Sorumlu Yazar: **Kelime Erdal**, Uludağ University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Science Education, Gorukle Campus, 16059, Bursa/Türkiye,
E-Mail: kelime@uludag.edu.tr

 <https://orcid.org/0000-0001-8205-2530>

E-ISSN: 2602-3342
Copyright © ACJES

Giriş

Çocuğun sadece ders kitaplarını okuması gerektiği anlayışı modası geçmiş, yanlış bir anlayıştır. Ders kitapları, bilgi kazandıran ve fikri terbiyeye hizmet eden kitaplardır. Çocukların yalnızca bu tür kitapları okumaya mecbur bırakılmaları onlarda zamanla bir isteksizlik, hatta usanç duygusu meydana getirebilir (Oğuzkan, 2001: 11).

Tarihi romanlar, konuları, kişileri ve bu kişilerin başından geçenler bakımından gerçek tarihi olaylarla ilgisi bulunan kitaplardır. Bu eserlere kaynaklık eden eski önemli olaylar ve toplumların belleğinde izler bırakan ünlü kişiler, yazarların yaratıcılıklarıyla daha renkli bir görünüm ve daha canlı bir kimlik kazanırlar. Çocuklarda yurt ve ulus sevgisini uyandırmaya ve geliştirmeye, ulusal bilinci güçlendirmeye yarayan bu eserler, tarihteki önemli olay ya da kişilerin daha yakından tanınmasını sağlar (Demirel, 2010: 205).

Çocuklar için hazırlanan metinlerde çocuğun kendisini bulması, çocuğun ihtiyaçlarına yönelik bilgi ve deneyimlerin özenle değerlendirilerek düzenlenmesi gerekir. Günümüz çocuklarının televizyon ve bilgisayar karşısında geçirdiği süre göz önünde bulundurulacak olursa, çocuk edebiyatının hayatta ilgili bilgileri büyük bir ustalıkla ve sanatsal estetikle vermesi gerekmektedir (Yalçın ve Aytaş, 2003: 17).

Konusunu tarihten alan eserler çocuğu geçmişe götürür, tarih bilinci, milli bilinç, vatan sevgisi, hür yaşamının önemini telkin eder. Öncelikle milletin geçmişini öğrenmesi gereken çocuk, bu eserler aracılığıyla aynı zamanda üzerine bastığı toprağın anlamını da idrak edecektir. Bu tarz eserler, çocukların tarih ve sosyal bilgiler derslerinde bahsedilen olay ve kişileri daha iyi anlamasına yardımcı olurlar. Konusunu tarihten alan hikaye ve romanlarda yiyecek, eşya, ev, kıyafet gibi ayrıntılar devri yansıtmalı, olaylar, gelenek ve görenekler, karakterlerin inanç ve hareketleri, olayın geçtiği döneme uygun olmalıdır (Sınar Çılgın, 2007: 133).

YÖNTEM

Araştırmada, Doğan Yıldız'ın yazdığı ve Model Çocuk Yayınlarından çıkan Bir Rüya Bir Osmanlı Serisi genel başlığı altında yayınlanan Kuruluş, Huzur İçin Adalet Gerek, Azim ve Kararlılık, Cesaretle Esen Rüzgar, Yaşam Hakkı, İşinin Ehli, Göründüğü Gibi Değil, Kara Gün Dostu, Ailenin Gücü, Büyük Buluşma adlı kitaplar betimsel tarama yöntemiyle incelenmiştir. İncelenen on kitapta, Osmanlı Devleti'nin kuruluşu ve yönetim yapısına dair ayrıntılar saptanmış ve bunlar, "Osmanlı Devletinin Kuruluşu", "Adalet", "Azim ve Kararlılık", "Cesaret", "Yaşam Hakkı", "Çalışkanlık ve İşini İyi Yapma", "Gerçeği ve Doğruyu Araştırma", "Yardımsızlık", "Birlik Olma", "Yıkılış" başlıklarına göre sınıflandırılmıştır.

BULGULAR

Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu

Kitabın kahramanı Mustafa, çalışkan bir ilkokul birinci sınıf öğrencisidir. Serinin ilk kitabı Kuruluş adını taşımaktadır. Mustafa, Kuruluş kitabının başında sene sonu için hazırlanan tiyatro oyununda rol almadığı için mutsuzdur. Ağabeyi Cem, ilkokul son sınıftadır ve kardeşinden kendisine oyunda rolünü ezberlerken yardım etmesini ister. Mustafa, dolaylı da olsa oyunda yer almaktan mutlu olur. Ağabeyi tiyatrodaki Şeyh Edebalı rolünü oynayacaktır. Cem, bu rolün en zor ama en önemli rol olduğunu söyler. Mustafa, neden önemli olduğunu sorduğunda abisi, Şeyh Edebalı'nın Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda payı olan çok büyük bir bilgin ve Osmanlı Devleti'nin fikir babası olduğunu söyler. Cem, yaptığı işe önem veren çalışkan bir çocuktur. Rolünü tam olarak ezberler. Oyunun sahnelendiği gün ailece izlemeye giderler. Oyun başlayacağı sırada gözüne gelen ışıkla hayal alemine dalan Mustafa, bu dünyada Osman Bey ile yolculuk yapar, Şeyh Edebalı ile konuşur. Osman Bey, Mustafa'nın gözüyle şöyle tanıtmıştır: "Uzun boylu, siyah saç ve sakallı, geniş omuzluydu. Oldukça kuvvetli bir adama benziyordu. Hayır benzemiyordu, öyleydi." (Yıldız, s. 26) Mustafa Osman Bey'i babasıyla kıyaslar ve babasından iki katı güçlü olduğunu belirtir. "Ben de Ertuğrul Bey oğlu Osman.

Bana bu çatı altında Osmancık derler.” (Yıldız, s. 28) Osman Bey’in söylediklerini duyunca Mustafa heyecanlanır. Bu isimleri tiyatro oyununu çalıştığı için duymuştur. Hayali gerçek olmuş, rol almayı çok istediği oyunun kahramanlarıyla tanışma fırsatı yakalamıştır. Osman Bey, Mustafa ile Şeyh Edebalı’yi ziyarete gider. Gördüğü bir rüyayı yorumlayacaktır. Edebalı onları güler yüzle karşılar. Mustafa, ağabeyinin rolü gereği kostüm giyerek canlandırdığı Edebalı’yi görünce mutlu olur ve odayı inceler. Sadece bol kitabı olan Edebalı’nın mutlu olmasına şaşırarak Mustafa, her türlü eşyaya sahip olan kendisinin neden mutsuz olduğunu sorgular. Mustafa’nın düşünceli halini görünce Edebalı nedenini sorar ve Mustafa’nın her şeyi olmasına rağmen mutsuz olduğunu öğrenince, her şeyi sahip olmanın önemsizliğini vurgular, kitapların en büyük hazine olduğunu söyler. Daha sonra Osman Bey rüyasını Edebalı’ye anlatarak yorumlamasını ister. Bu rüya Osmanlı Devleti’nin kuruluşunu müjdeleyen ve tarihte de anlatılan rüyadır. Edebalı rüyayı şöyle yorumlar: “Sen büyük bir devlet kuracaksın. Senin soyundan gelenler doğruluk, adalet ve titizlikle çalışacaklar. Durmadan insanlık için mücadele edecekler.” (Yıldız, s. 35) Edebalı, bütün bunları başarması ve rüyasının gerçek olması için Osman Bey’e çalışkan olmasını, çok okumasını, kendisinden bilgili insanların sözlerine kulak vermesini, anne babasına karşı asi olmamasını, her şeyi bilen, başkasını dinlemeyen biri olmamasını öğütler. Mustafa yatağına çekildiğinde Edebalı’nın sözlerini düşünür. Osman Bey’in bu yaşına rağmen öğüt alması, büyüğünün sözünden çıkmaması onu çok etkiler. Geceyi büyük bir çadırdaki geçiren Mustafa, sabah olduğunda Osman Bey ile obayı gezecektir. Birlikte kahvaltı yaptıkları sırada Osman Bey’in yakın arkadaşı Aykut Alp gelir ve Osman Bey’i babası Ertuğrul Bey’in çağırdığını söyler. Osman Bey hemen kıyafetlerini değiştirir. Mustafa, babasının bir dediğini iki etmeyen Osman Bey’i hayranlıkla izler. Mustafa’nın gözünden Osman Bey’in kıyafeti şöyle tasvir edilir: “Önce bir gömlek giyindi. Ardından ejderha pulları gibi kat kat olan zırhını geçirdi gömleğinin üstüne. Kemerini beline taktı. Uzun deri çizmelerini de giydikten sonra köşede asılı duran kılıcını kemerine geçirdi..... Kıyafetlerini giyinen Osmancık, çizgi filmlerdeki ejderha savaşçılara benziyordu.” (Yıldız, s. 42) Mustafa, çocuklar da dahil obadaki herkesin çok çalıştığını gözlemler. Bu gözlemini Osman Bey ile paylaştığında Osman Bey, çalışmanın önemli olduğunu, çalışmayanı Allah’ın da sevmeyeceğini vurgular. Ertuğrul Bey’in çadırına gelirler ve Edebalı de oradadır. Osman Bey önce babasının, sonra hocam dediği Edebalı’nın elini öper. Ertuğrul Bey, hocasını iyi dinlemesini söyleyerek sözü Edebalı’ye bırakır. Edebalı de ona Osmancık iken Osman Bey olduğunu müjdeler. Hak, adalet, çalışma ve sabretmekten ayrılmamasını öğütler. Bu öğütler Mustafa üzerinde çok etkili olur. Oğluyla gurur duyan Ertuğrul Bey: “Ey oğul, Osman Bey. Kıvancımдын, öğüncüm ol. Sevincimsin, güvencim ol. Yapamadıklarımı yap, başaramadıklarımı başlar.” (Yıldız, s. 56) der. Mustafa’nın, kuvvetli bir ışıkla başlayan bu macera yolculuğu yine kuvvetli bir ışıkla son bulur. Gözünü açtığında tiyatro salonundadır. Abisi yardımcıları için ona teşekkür eder ve o olmasa bu kadar iyi oynayamayacağını belirtir.

Adalet

Adalet kavramı sağlam bir devletin temel taşlarından biridir. Adaletle yönetilen bir devletin her bireyi huzurlu, güvenli ve mutludur. Huzur İçin Adalet Gerek adlı kitapta, Fatih Sultan Mehmet anlatılmaktadır. Unun idaresinde şehir güzelleşmiş, huzur bulmuştur. Anadolu’dan gelen Türk aileleriyle yerli ahali kaynaşmış, adalet duygusu ön plana çıkmıştır. Kitabın kahramanı olan Mustafa’nın Yorgo isimli bir Rum arkadaşı vardır. Aynı zamanda komşu olan bu iki arkadaş çok iyi anlaşır, yedikleri içtikleri ayrı gitmez.

Fatih Sultan Mehmet, bir ustaya cami yaptırmaktadır ve cami inşaatı çok uzamıştır. Fatih öfkelenir, ustaya işten el çektirir, parasını vermez, zindana attırır. İpsalanti Usta, hakkını arar ve padişahı kadiya şikâyet eder. Mustafa ve arkadaşı bu yargılamanın yapılacağı mahkemeye giderler: “Koskoca imparatorluğun padişahı Fatih Sultan Mehmet suçluysa mahkeme ona ceza verebilecek miydi?” (Yıldız, s. 38) Herkes mahkemenin sonucu hakkında farklı görüştedir. Bir Rum olan Yorgo ise eğer haksızsa Fatih’in ceza alacağını düşünür. Babasının bu konudaki görüşlerini aktarır: “Türkler İstanbul’u almadan önce rüşvet, hırsızlık, yağmacılık, eşkıyalık, almış başını gidiyormuş. Türkler aslında savaşarak değil, sağladıkları adalet ve huzur sayesinde İstanbul’u fethetmişler.” (Yıldız, s. 39)

Fatih Sultan Mehmet kadının karşısına gelir ve o da İpsalanti Usta gibi ayakta, el pençe divan durur. Muhafızı, padişaha oturacak yer ararken kadı, adalet karşısında herkesin eşit olduğunu belirterek itiraz eder. Fatih Sultan Mehmet de kadıyı onaylar. Yargılama sonunda iki tarafı da dinleyen kadı, ustayı haklı; onu adalete teslim etmek yerine keyfi olarak yargılayıp cezaya çarptıran Fatih’i suçlu bulur. Kadının bu cesareti çocukları şaşırır: “Sultanım, siz emriniz altındaki bir çalışana mahkemeye başvurmadan ceza vermişsiniz. Bu, adaleti zedeleyecek çok büyük bir hatadır.” (Yıldız, s. 53)

Kadı, haksız bir şekilde zinadana atılan usta affetmezse padişahın zindana atılacağını bildirir. Padişah, ustanın hakkı olan parayı kayıplarıyla birlikte kendi cebinden ödemeye de mahkûm edilir.

İpsalanti Usta padişahın zindana atılmasını istemez ama emeğinin karşılığı olan parayı ister. Fatih Sultan Mehmet kararı saygı ile karşılar: “Ola ki; padişahım diyerek beni kayırsaydınız işte buna itiraz ederdim. Allah ilminizi arttırsın, adaletten saptırmasın Kadı Efendi. Kararınıza uyarak İpsalanti Usta'nın ücretini ödeyip uğradığı zararı karşılayacağım.” (Yıldız, s. 56-57) Mahkemeyi izleyen halk mutlu olur çünkü ustanın başına gelenlerin kendi başlarına geldiğinde adil yargılanacaklarından emin olurlar. Mustafa, gördüklerinden çok etkilenir. Rum arkadaşı da Osmanlının adaletine vurgu yapar. Bu adalet duygusu farklı ulusları bir arada tutar. Mustafa bir rüya daha görmüş ve yine bu rüyanın etkisiyle olgunlaşmıştır.

Azim ve Kararlılık

Devlet yöneticilerinin devleti yönetirken vereceği kararların arkasında sağlam durması, azimli olması önemlidir. Umudunu kaybetmeden, başarıya inanarak çok çalışan devlet adamları hedeflerine ulaşırlar. Azim ve Kararlılık adlı kitapta Mustafa, çok zor olan bir yapboz ile uğraşırken yine rüyaya dalar. Bu kitapta Yavuz Sultan Selim anlatılmaktadır. Mustafa, deri kıyafetler içinde, bir çölde askerlere su dağıtmaktadır. Askerler çok yorulmuş ve çöl sıcaklığında susuz kalmışlardır. Padişah, içecekleri suya sınırlama getirmiştir. Askerler, kendi aralarında bu duruma söylenirler. Padişahın çadırında serin ve rahat yaşadığını, kendilerinin zor koşullarda savaştığını söylerler. Bu sırada askerlerin yanına gelen padişah, hakkında söylenenleri duyar: “Ağzınızdan çıkan kulağınız duyar mı ağalar! Hiç padişah kendi askerinin ne çektiğini bilmez mi!” (Yıldız, s. 34) Askerler, padişahın da kan ter içinde ve suyu kendileri gibi sınırlı içtiğini görürler. Onun hakkında söylediklerinden utanırlar. Yavuz Sultan Selim askerlere bu savaşta ne kadar kararlı olduğunu ifade eder: “Ağalar! Ne sızlanmanın ne de dertlenmenin yeridir burası. Karşımızda bir ejderha gibi ağzını açmış bizi bekleyen bu çöl Büyük İskender'i, Timur Han'ı dize getirmeyi başardı. Şimdi de bizi dize getirmeye çalışır. Ama bilmelisiniz ki ben sizin yiğitliğinize güvenerek bu yola çıktım. Ve yine iyice bilmelisiniz ki ölürüm ama başladığım işi bitirmeden geri dönmem!” (Yıldız, s. 36).

Hüsam Paşa, Yavuz Sultan Selim'e çölü geçmenin imkânsız olduğunu, askerde derman kalmadığını söyler ve geri dönmeyi önerir. Yavuz Selim çok sinirlenir ve paşayı görevden alır. Çünkü o askerlere moral vermesi gerekirken umutsuzluk aşılamıştır. Yavuz Selim ise: “Umutsuzluk bulaşıcı bir hastalık gibidir. Önlem alıp inancını kuvvetlendirmeyen insanlara kolayca bulaşır.” (Yıldız, s. 48) görüşündedir ve paşanın da askerlere umut veren konuşmalar yapmasını ister. Yavuz Selim, azimli ve kararlı biridir. Onun bu hali tüm askerleri etkiler ve Mısır'a doğru yol alırlar. Mustafa, azimli, kararlı ve etrafına umut aşılayan bu padişaha hayran kalır.

Cesaret

İyi bir devlet yöneticisinin olmazsa olmaz vasıflarından bir diğeri cesur olmaktır. İdarecilerin cesareti, emrindeki orduya da moral olur. Cesaretle Esen Rüzgâr adlı kitapta Mustafa yine bir rüya görmektedir. Tatile gitmişlerdir ve bu defa rüyayı deniz kenarında görür. Kitabın konusu Barbaros Hayrettin Paşa'dır. Yazar onu öncelikle düşmanlarının gözünden tanıtır: “Ne biçim bir adam bu. Onun yüzünden rahat nefes alamıyoruz. Başımızdan atamadık bir türlü.” (Yıldız, s. 28) Preveze önlerinde düşman Barbaros'u beklemektedir. Bu kitapta, babası denizci olan ve düşman tarafından esir alınan Kerem adlı bir çocukla macera yaşar. Kerem'le düşmanın elinden kaçmaya karar verirler. Kaçacakları tekneye ulaşmak için denizde yüzmeleri gerekir. Mustafa tam olarak yüzmeye bilmemektedir ve bu konuda cesaretsizdir. Ancak arkadaşı Kerem'in cesareti karşısında ona yüzemediğini söyleyemez ve denize atlar. Kendine güven gelir ve çok iyi yüzerek tekneye ulaşır. İki arkadaş bir brandanın altına saklanır ve yola çıkarlar. Bir süre sonra Türkler bu tekneyi ele geçirir ve Mustafa ve arkadaşları kurtulur. Daha sonra Barbaros Hayrettin Paşa'nın yanına götürülürler. Mustafa onun fiziki görünüşünü anlatır: “Öyle uzun boyluydu ki kafası neredeyse tavana değecekti. Sakalları kızıl renkteydi. Keskin bakışları vardı.” (Yıldız, s. 49) Mustafa Barbaros'a hayran kalır. Düşmanın planlarını Barbaros'a anlatırlar. Düşmanın donanması Türk donanmasından sayıca üstündür. Mustafa'nın Barbaros'a güveni tamdır: “Ne yaptığını bilen bir kaptan o. Hayatı denizlerde geçmiş. Bizden öğrendiği bilgilerle önlem alacaktır. İyice düşünüp kendi planını da yapacaktır. Ayrıca çok da cesur. Eğer bir insan bilgili ve cesursa, yaptığı her işte başarılı olur.” (Yıldız, s. 52) Barbaros Hayrettin Paşa'nın gerçek adının Hızır Reis olduğu vurgulanır. Seydi Ali Reis, Salih Reis, Sinan Reis, Turgut Reis, adı geçen diğer denizcilerdir. Düşmanın 300, Türk ordusunun 120 gemisi vardır. Ama Barbaros Hayrettin Paşa zaferden emindir. Düşmanın kendilerini küçümseyip tedbirsiz davranacağını düşünür: “Eğer rakibini küçümseyip tedbir almazsan

kaybedersin. Onlar bizim körfezden çıkabileceğimize ihtimal vermezler. Ama böyle olmayacak. Çıkacağız.” (Yıldız, s. 57) Barbaros Hayrettin Paşa, ertesi gün havanın nasıl olacağını bile tahmin eden ve bu tahminlere göre sağlam plan yapan bir paşadır. Mustafa ona hayran olur. Barbaros hem bilgili hem de cesur bir paşadır ve başarısının sırrı da buradadır. Tüm paşalar ertesi gün harekete geçmek için hazırdır. Mustafa, gördüğü bu rüyadan abisinin sesiyle uyanır. Zaferi görmediği için üzülür ama kitaplardan okuyacaktır. Hızla denize koşar ve babasına doğru yüzer. Cesareti yerine gelmiştir.

Yaşam Hakkı

Her canlı, diğer canlılarla eşit yaşama hakkına sahiptir ve yaşama hakkı konusunda bir canlının diğerine üstünlüğü söz konusu olamaz. Yönetici olduğu topraklarda yaşayan her canlının yaşama hakkını savunmak ve koruma altına almak, idarecilerin temel görevlerindedir. Yaşam Hakkı adlı kitapta Mustafa, arılardan korkar ve onu rahatsız eden bir arıyı öldürmek ister. Annesi buna engel olur. Bu kitapta Kanuni Sultan Süleyman anlatılmaktadır. Mustafa rüyasında onunla karşılaşır. Kendisini rahatsız eden arıyı öldürmek isteyen Mustafa, karıncayı incitmek istemeyen Kanuni'den çok şey öğrenecektir. Kanuni'nin bahçesinde şeftali ağacına karıncalar dadanmıştır. Ağacın özünü yemekteyler. Bahçıvan, karıncaları öldürmeden önce bu durumu Kanuni'ye haber verir. Kanuni de bir canlının yaşama hakkına kendisinin karar veremeyeceğini, şeyhülislama soracağını söyler. Bunu bir şiirle sorar: “Dırahta ger ziyan etse karınca, Günah var mıdır anı kırıncı?” (Yıldız, s. 42) Bu dize-lerin yazıldığı kâğıdı şeyhülislama götürme görevini de Mustafa'ya verir. Mustafa gurur ve biraz da merakla yola çıkar. Şeyhülislam padişahın mektubunu okur ve o da cevaben iki dize yazar: “Yarın Hakk'ın divanına varınca Süleyman'dan hakkın alır karınca.” (Yıldız, s. 49) Mektubunu cevabını alan padişah, karıncalara dokunulmadan diğer ağaçların zarar görmesinin engellenmesini ister. Mustafa, padişahın karıncayı öldürmenin günah olduğunu bilmesine rağmen neden şeyhülislama sorduğunu anlayamaz. Dedesi de böyle yaparak kararı kayıt altına aldığını, iyi bir devlet adamının bunu yapması gerektiğini söyler ve Mustafa'ya her canlının yaşama hakkı olduğunu bir kez daha hatırlatır. Mustafa rüyasından yine bir arı vızıltısıyla uyanır ama artık korkmamakta ve arının yaşama hakkına saygı duymaktadır.

Çalışkanlık ve İşini İyi Yapma

Araştırma kapsamında incelenen on kitapta Osmanlı Devleti ve yöneticileri anlatılmaktadır ve tamamına yakının çalışkanlığı ve işini özenle yapması anlatılmaktadır. İşinin Ehli adlı kitapta Mimar Sinan'ın işine gösterdiği özen vurgulanır. Mustafa yine bir rüya görür ve rüyasında Süleymaniye Camii'nin inşaatında babası da çalışmaktadır. Ona ayran götüren Mustafa Mimar Sinan ile tanışır. Mimar Sinan, bu cami inşaatını bizzat denetler, kılı kırk yararak ölçümler yapar. Her ayrıntının üzerinde durur. Bir def ile caminin akustiğini denerken bir yandan da gözlerini kapatır ve kendi etrafında dönmeye başlar. Bu sırada camiye gelen Kanuni Sultan Süleyman'ı fark etmez. Süleyman öfkelidir. Sinan ise kendinden emin bir şekilde selamlar padişahı. Süleyman sinirlidir: “Camiyi bitmesi gereken zamanda tamamlamamış olman yetmezmiş gibi bir de tembellik ediyorsun” (Yıldız, s. 49) Sinan her şeyi izah edecektir. Padişahı caminin kapısına gönderir. Kendisi kapıya en uzak mesafeye gider ve Mustafa'dan kulağına bir şey fısıldamasını ister. Mustafa da “Yarın Hakk'ın divanına varınca Süleyman'dan hakkın alır karınca.” Dizelerini sessizce söyler. Alçak sesle söylediği dizeleri Süleyman duyar. Sinan, bir fısıltının bile duyulabileceği akustiği oluşturmak için işini özenle yapmış, bu da caminin bitişini geciktirmiştir. Kanuni, çok şaşırır ve dedikodulara inanmayıp caminin bitmeme nedenini gelip gördüğü için mutlu olur. Sinan bunu anlamak için def çalmıştır. Sinan, bu yüksek caminin tavanına eşsiz süslemeler yapacak, bu süslemelerin yanar kandillerin yağından kirlenmemesi için dumanı boş bir odaya depolayacak, depolanan isten de mürekkep üretebilecektir. Kanuni, Sinan'ın sanatına ve yaptığı işe saygı duyar, hatta camiden çıkarken ona yol verir, onun önce çıkmasını ister.

Gerçeği ve Doğruyu Araştırma

Göründüğü Gibi Değil adlı kitapta Sultan 3. Murat anlatılmaktadır. Mustafa'nın babası da rüyasında padişahın veziri Siyavuş Paşa'dır. Sultan Murat, veziri ve Mustafa tebdil-i kıyafet dolaşmaya çıkarlar. Nereye gittiklerini sadece padişah bilmektedir. O esnada Mustafa bir adamın yerde yattığını görür. Tüm mahalleli bu adamın içkici, sarhoş olduğuna, camiye gitmediğine, ölüsünün yerde kalması gerektiğine inanmaktadır. Sultan ise daha kim olduğunu bilmedikleri bu adam hakkında peşin hükümlü olanlara kızar: “Sen mahalleliye ne bakıyorsun! İyi ya da kötü, bu adamın kim olduğunu bile bilmiyoruz daha. Onlar böyle davranıyorlar diye cenazeyi ortada bırakacak değiliz.” (Yıldız, s. 37) Sultan, veziri ve Mustafa ile cenazeyi camide yıkar, namazını kırlarlar. Kimsenin sevmediği bu adamı

evinin bahçesine gömeceklerdir. Cenazeyi adamın evine götürdüklerinde hanımı karşılar onları. Kadının, eşinin bu şekilde sokaklarda ölmesine ve kimsenin onunla ilgilenmemesine şaşırılmaz. Kocası tüm parasını sarhoşlar ve evsiz serseriler için harcamış, onları huylarından vazgeçirmeye çalışmıştır. İçki içenler etrafa zarar vermesin diye çok para vererek ellerindeki içkiyi alır ve döker. Evsiz sarhoşları, hırsızları evinde ağırlayarak yola getirmeye çalışır. Bu yüzden de hep beş parasız yaşamışlardır. Kadın, misafirlerine bir ayran bile ikram edemediği için üzgündür. Sultan kadına ve eşinin yaptıklarına hayran olur. Kadının elini öperek oradan ayrılır. Sonra vezire rüyasını anlatır. Rüyasında bir adam cenaze namazının Fatih camiiinde kılınmasını, evinin bahçesine gömülme ve kendisi için bir ev, evin bahçesine okul ve çeşme yaptırmasını ister. Sultan Murat bu nedenle tebdil-i kıyafet dolaşmıştır. Vezirine, bu adamın isteklerini gerçekleştirmekle görevlendirir: “Saraya döner dönmez Nalıncı Memi”nin bizden istediğini yapmaya başlayacağız paşa. Bu işle bizzat sen ilgileneceksin. Ayrıca kadıncağıza gereken yardım yapılacak ve gönlü hoş tutulacak!” (Yıldız, s. 58) Mustafa, Sultana hayran kalır. Dedikodulara inanmamış, işin aslını araştırmıştır.

Yardıms severlik

Başta kendi halkı olmak üzere tüm insanlığa ihtiyacı olduğunda yardım etme, Osmanlı sultanlarının bir özelliğidir. Kara Gün Dostu adlı kitapta, Sultan Abdülmecid döneminde yaşanan olay anlatılmakta, Abdülmecid’e yer verilmemektedir. İrlandalı bir doktorun ağzından Türk milleti övülmektedir: “Bize Türklerin barbar olduğunu öğretmişlerdi. Şimdi şu halimize bak. Barbar Türkler kendi yaşadıkları zorluklara aldırmadan, medeniyetin, zenginliğin beşiğine yardım gönderiyor.” (Yıldız, s. 43) Mustafa, bu doktorla aynı gemide Dublin’e gitmektedir. Gemide ilaç vardır ve İngiltere kraliçesi geminin limana yanaşmasına izin vermez. Bu yardım malzemelerini gönderen ise Sultan Abdülmecid’dir. Doktor, başka bir limana yanaşmayı önerir kaptana. Başka bir limana yanaşırlar ve orada gönderilen malzemelere ihtiyaç duyan insanlar karşılar onları. Kaptan, yorgun gemi mürettebatına şöyle seslenir: “Görmediniz mi bu insanlar ne kadar büyük zorluklar yaşıyor! Limanlarını ele geçiren İngilizler kendilerine yardım edilmesine bile izin vermiyor. Böyle bir zulüm altında ezilen insanları kaderlerine mi terk edelim? Kim ki sızlanır, kim ki bu gariplere beddua eder, o kişi yaptığı bu kutsal vazifenin anlamını kavrayamamış demektir. Şimdi kendinize çekidüzen verin ve kim olduğunuzu hatırlayın! Siz komşusu açken tok yatamayan Peygamberin ümmeti, siz savaş meydanlarına bile merhamet gösteren bir milletin torunlarınsınız.” (Yıldız, s. 53) Bu gemide görev yapan Mustafa, sadece ihtiyaç duymadığı eşyaları değil, ihtiyacı olan eşyaları da paylaşmayı öğrenir.

Birlik Olma

Vatan savunması söz konusu olduğunda her birey üzerine düşen görevi en iyi şekilde yapmalıdır. Kadın erkek ayırımı yapmadan, kimsenin gücünü küçümsemeyen, halkı ortak değerler etrafında kenetlenmek, birlik olmak, gücü ve başarıyı getirecektir. Ailenin Gücü adlı kitapta Mustafa rüyasında annesiyle Erzurum’dadır. Şehir işgal atındadır ve düşmandan kaçan köylüler neredeyse tüm köyleri boşaltmıştır. Erkekler cephede savaştığı için köylerde kadınlar ve çocuklar kalmıştır. Mustafa’nın annesi ile Nene Hatun düşman işgali konusunda konuşurlar. Mustafa’nın annesi yapacak bir şey olmadığına inanır ama Nene Hatun düşmana direnebileceklerine inanır: “Erkekler kadar bizim ellerimiz de tutuyor çok şükür. Biz de bir şeyler yapmak zorundayız artık. Buradan öteye kaçacak yerimiz de kalmadı. Çobansız bir sürü gibi oradan oraya göçerek daha ne kadar dayanabiliriz?” (Yıldız, s. 35) Mustafa, rüyasında o yöreyi çok iyi bilen bir çobandır ve askerlerimizi yönlendirerek düşmanın baskınına engel olmuştur. Bu arada yaralanan Mustafa’nın bu kahramanlığını konuşmaktadır tüm halk. Annesi de onunla gurur duymaktadır: “Benim oğlum buraların en iyi çobanıdır. Her karışını bilir dağların. Hem ne yapacaktı Osmanlı askerini düşmanın eline mi bırakacaktı? Ufak bir yara aldı ama olsun, atalarına layık bir iş gördü.” (Yıldız, s. 38) Nene Hatun, kendini iyi hissediyorsa kocası Nalbant İbrahim’in onu beklediğini söyler. Mustafa, sokağa çıktığında Nalbant İbrahim’in bir grup yetişkin ve on iki on üç yaşında çocuklarla, ellerinde meşaleler, kendisini beklediğini görür. Ahmet Muhtar Paşa da oradadır ve Nalbant İbrahim Mustafa ile tanışır. Muhtar Paşa, cesaretinden ve orduya yardımından dolayı onu kutlar ve teşekkür eder. Şimdiki görevi ise Aziziye Tabyalarındaki Albay Bahri ve askerlere savunma düzeni oluştururken yardım etmektir. Mustafa, şaşkın ama gururludur. Sekiz yaşında bir çocuk için büyük kahramanlıklara imza atmıştır. Tabyalara ulaştıklarında tabyaların asker, yetişkin ve çocuklarla dolu olduğunu görür. Herkes düşman gelmeden hazırlıkları bitirmek için karcınca gibi çalışmaktadır. Mustafa bu kalabalığa karışıp yardım edeceği sırada Nalbant İbrahim onun başka bir görevi olduğunu söyler. Birlikte keşif yapacak ve düşmanın nerede olduğunu karargaha bildireceklerdir. Ancak düşman çok yaklaşmıştır ve iki tabyayı ele geçirmiştir. İbrahim, Mustafa’ya şehre gidip düşmanın tabyaları ele geçirdiğini bildirme görevi verir. Mustafa koşarak evlerine gider

ve Nene Hatun'a olanları anlatır. Nene Hatun ev ev dolaşarak halkı bilgilendirir ve halk sokağa dö-külür. Camiye giderek durumu Ahmet Muhtar Paşa'ya da haber verir. Sonra hakla hitaben konuşma yapar: "Ey ahali! Kadınlar, ihtiyarlar, çocuklar! Düşman yurdumuzu elimizden almaya geldi! Bundan sonrası yoktur. Bizim için ne kaçacak ne de saklanacak bir yer kalmıştır. Erkeklerimiz yanımızda yok diye yerimizde oturacak değiliz! Gün bizim günümüzdür. Haydi bacılar, haydi dedeler, haydi nineler, haydi çocuklar! Yurdumuzu korumaya!" (Yıldız, s. 57) Bu konuşmanın ardından Nene Hatun Aziziye tabyalarına doğru koşmaya başlayınca tüm şehir onun peşinden sel gibi koşmaya başlar. Mustafa da kalabalığa karışır ve inanılan ve savunulan değerler ortak olduğunda kadın erkek fark etmeden nasıl koşulduğuna şahit olur. Tüm halk bir aile olmuştur adeta.

Yıkılış

Osmanlı Devleti, tüm ihtişamına rağmen yıkılmıştır. Böylesine büyük bir devlerin neden yıkıldığı sorulanır kitapta. Büyük Buluşma, on kitaplık serinin son kitabıdır. Mustafa, kuruluşundan beri pek çok güzel özelliğine tanık olduğu böyle erdemli bir devletin neden yıkıldığını anlayamaz. Bu sorunun cevabını dedesinden öğrenmeye karar verir. Dedesi ise ona bir hikâye ile Osmanlı Devleti'nin eden yıkıldığını anlatır. Bu hikâyede yer alan adam, kendisindeki değerleri unutarak başkasına özenen ve bu özentisi ile kendisini kaybeden biridir. Mustafa bu hikâyeyi tam olarak anlayamaz ve Osmanlı'nın bu kadar güçlü iken kime ve neden özeneceğini sorgular. Sonra uykuya dala Mustafa rüyasında Şeyh Edebalı'yi görür. Edebalı, onu akıl hocası ve öğretmeni olan kişi ile tanıştıracaktır. Mustafa'nın kafasını kurcalayan soruların cevapları da o kişidedir. Mustafa'nın yeni tanıştığı bu kişi, Hoca Ahmet Yesevi'dir. Hoca, devletin nasıl yıkıldığı sorusundan önce nasıl yükseldiğini ortaya koymak için orada hazır bulunan Osman Bey'e devletin harcını neyle kardiğini sorar. O da "inançla" cevabını verir. Yesevi, atasının inançla kardiğı bu harca ne kattığını Orhan Bey'den sorar. Cevabı şöyledir: "İnsanlara güzel muameleyle, muhabbet kattım" der. (Yıldız, s. 35) Orada Padişahlar vardır ve bu padişahlar hocaları Ahmet Yesevi tarafından sorgulanırlar. Hocalarına sonsuz bir hürmetleri vardır. Murat Hü-davendigâr ise atalarının harcına alim ve sanatkarlara hürmeti katmıştır. Yıldırım Beyazıt, başını yere eğerek, yaptığı hata ile boynunun bükük olduğunu, atalarının huzurunda söz söylemekten utandığını söyler. Yesevi, bu cevabı beğenmez ve: "Sen yaptıklarınla zıddı gösterdin Yıldırım Bayezit Han. Dostu düşmanı gösterdin. Gurur ve kibir kadar yalınlık ve bezginlik de yanlış, unutmayasın. Kaldır başını yerden." (Yıldız, s. 36).

Sıra Çelebi Mehmet'e geldiğinde, parçalanmış devleti bir araya getirerek birlik kattığını söyler. Sultan Murat Han, atalarının kardiğı harca ilim irfan ve oğlu Mehmet'i katmıştır. Fatih Sultan Mehmet, adalet ve huzur katmıştır. Bayezit Veli, sadakat ve bağlılık katmıştır. Yavuz Selim, azim ve sebat katmıştır. Kanuni Sultan Süleyman, kanun ve nizam katmıştır. Yesevi, Mustafa'ya dönerek şimdi sorusunun cevabını alıp almadığını sorar ama Mustafa cevabı tam alamamıştır. Böylesine güçlü bir ağacın dalları böylesine erdemlerle doluyken ağaç nasıl kökten yıkılmıştır?

Yesevi, Mustafa'ya şöyle cevap verir: "İş odur ki oğul; ağacın gövdesine kurt işlemesin! İnsan ağaca musallat olan kurdu bilip görmezden gelmesin! Kurt öyledir ki ilk iş ağacın özünü dişlemeye, onu tüketmeye başlar. Bakma sen küçük olduğuna! Minik bir ağaç kurdu deyip geçme! Azimkardır. Özü tüketene kadar durmadan çalışır, didinir. Nihayetinde işini bitirdiğinde özünü kaybeden ağaç artık kuru tahtadan ibarettir. Eğer sen ağacın özünü bu kurttan korumayı başarabilirsen nice sonbaharlar gelir, nice kışlar geçer ama dalları her ilkbaharda yeniden capcanlı yeşillere bürünür." (Yıldız, s. 41) Yesevi, Mustafa'ya şöyle öğüt verir: "Köklerinin nereye uzadığını öğren, ne olduğunu, kim olduğunu bil ve özünü koru! Bizi yeşerten ağacın gövdesine kurt düşürmemeye bak! Zira bizim mevsimimiz geçtikten sonra ağacı korumak aramızdan gelenlerin görevi olmuştur. Ta ki başka bahara kadar." (Yıldız, s. 41).

Mustafa, Yesevi'ye padişahların bu kadar saygı göstermesinin nedeninin onun bilgisi olduğuna inanır. Kendisi de büyüdüğüde bilgili bir olmak ister. Yesevi, Kanuni'den yoldaşı Yahya Efendi'nin neden bu meclise katılmadığını sorar. Kanuni, başını eğerek, Yahya Efendi'nin büyük sıralara vakıf, geleceği gören biri olduğunu, bu yüzden ona bir mektup yazdığını söyler: "Kerem eyle de, bizi aydınlat. Bir devlet hangi halde çöker? Osmanoğulları'nın akibeti nasıl olur? Bir gün olur da izmihlale uğrar mı?" (Yıldız, s. 47) Yahya Efendi bu mektuba kısa bir cevap verir: "Neme lazım be Sultanım" (Yıldız, s. 47) Kanuni böyle ciddi bir mektuba böylesine basit bir cümle ile cevap veren Yahya Efendi ile o günden sonra hiç görüşmemiştir. Yesevi, Yahya Efendi'nin cevabını yerinde bulur ve sözü kısa, özü derin bir cevap olarak nitelendirir. Kanuni'den Mustafa ile Yahya Efendi'yi ziyaret ederek bu sözlerle ne anlatmak istediğini öğrenmesini ister. Böylece Mustafa kafasındaki soru il ilgili bilgi sahibi olacaktır. Yahya Efendi, sütkardeşi Kanuni'yi ve Mustafa'yi çok sıcak karşılar ve mektubundaki neme lazım

sözünün bir umursamazlık olmadığını açıklar: “Eğer bir devlette zulüm yayılsa, haksızlıklar ayyuka çıksa; bu zulmü, haksızlığı işitenler de neme lazım, deyip uzaklaşsalar. Sonra koyunları kurtlar değil de çobanlar yese; işin aslını bilenler bu gerçeği söylemeyip sussa, gizlese. Fakirlerin, muhtaçların, yoksulların, kimsesizlerin feryadı göklere çıksa; bunu da taşlardan başkası işitmese. İşte o zaman devletin sonu görünür. Böyle durumlardan sonra devletin hazinesi boşalır, halkın itimat ve hürmeti sarsılır. Asayiş ve emniyete vesile olan itaat hissi gider, halkta hürmet duygusu yok olur. Çöküş ve izmihlal de böylece mukadder hale gelir.” (Yıldız, s. 56).

Kanuni bu söylenenleri dinlerken gözyaşlarını tutamaz ve konuşması bittiğinde Yahya Efendi'ye sarılır. Ondan, her zaman bildiklerini kendisi ile paylaşmasını ister: “Aman ha! Bizi sultan bilip de nasi-hatlerinizden, ikazlarınızdan vazgeçmeyeziniz ağabey. Biz devletin sultanı isek siz bizim gönlümüzün sultanısınız.” (Yıldız, s. 57).

Yahya Efendi: “O nasıl söz Sultanım, ikimiz de biliriz ki bizler bir dalın ucunda sallanıp sonbaharı bekleyen yapraklarız. Vazifemiz baharda yeşillenecek filizlere hizmet etmektir. Bu uğurda mücadele ederken, bildiğimizi sizden esirgeyecek değiliz.” (Yıldız, s. 59) Mustafa artık Osmanlı Devleti'nin neden yıkıldığını anlar ve rüyası sona erer.

Sonuç ve Öneriler

Çocuklara Osmanlı'yı öğretmek için hazırlanan on kitapta çocuk kahraman olan Mustafa'nın rüyaları ile geçmişe gidilir ve kuruluşundan yıkılışına Osmanlı Devleti'nin padişahları, yönetim ve adalet anlayışı, padişahlardan başlayarak herkese ulaşan büyüklere karşı saygılı olma ve onların öğütlerini dinleme anlatılır.

Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u güzelleştirmiş, halk onun yönetiminde huzur bulmuştur. Bu dönemde Anadolu'dan gelen Türk aileleriyle yerli ahali kaynaşmış, adalet duygusu ön plana çıkmıştır.

Yavuz Selim, azimli, kararlı ve etrafına umut aşılayan bu padişahdır. Onun bu hali tüm askerleri etkiler ve hayran bırakır.

Barbaros Hayrettin Paşa'nın cesaret ve kahramanlığına vurgu yapılır. O, ertesi gün havanın nasıl olacağını bile tahmin eden ve bu tahminlere göre sağlam plan yapan bir paşadır. Barbaros hem bilgili hem de cesur bir paşadır ve başarısının sırrı da buradadır.

Kanuni, karıncaya bile zarar vermeyen ve yaşama hakkına sonsuz saygı duyan biridir. Her canlının yaşama hakkını korumak, iyi bir devlet adamının özelliği olarak vurgulanır. Kanuni bunu en iyi yapan padişah olarak anlatılır.

Kanuni, Sinan'ın sanatına ve yaptığı işe saygı duyar, hatta camiden birlikte çıkarken ona yol verir, onun önce çıkmasını ister.

Sultan 3. Murat, dedikodulara inanmayarak gerçeği araştırır ve bulur. Bu sayede iftira atılan birinin masum olduğu ortaya çıkar.

Sultan Abdülmecid, yabancı ülkelere yardım malzemeleri gönderen, merhametli biri olarak anlatılır. Oadaki merhamet hiçbir ülke yöneticisinde bulunmamaktadır.

Nene Hatun'un halkı yönlendirmesi, cesareti ve kahramanlığı anlatılır. Nene Hatun, Aziziye tabyalarına doğru koşmaya başlayınca tüm şehir onun peşinden sel gibi koşar. O, halkı harekete geçiren ve vatan savunması konusunda aydınlatan biridir.

Serinin son kitabında Osmanlı Devleti'nin yıkılışı anlatılmaktadır.

Bu hikâyede yer alan adam, kendisindeki değerleri unutarak başkasına özenen ve bu özenti ile kendisini kaybeden biridir. Mustafa bu hikâyeyi tam olarak anlayamaz ve Osmanlı'nın bu kadar güçlü iken kime ve neden özeneceğini sorgular. Kitapta, bazı sultanların devlete neler kattıkları vurgulanır. Osman Bey, devletin harcını inançla karmıştır. Orhan Bey, bu harca insanlara güzel muameleyle, muhabbet katmıştır. Murat Hüdavendigâr ise atalarının harcına alim ve sanatkarlara hürmeti katmıştır. Yıldırım Beyazıt, başını yere eğerek, yaptığı hata ile boynunun bükük olduğunu, atalarının huzurunda söz söylemekten utandığını söyler. Çelebi Mehmet, parçalanmış devleti bir araya getirmiştir. Sultan

Murat Han, atalarının kardiğı harca ilim irfan katmıştır. Fatih Sultan Mehmet, adalet ve huzur katmıştır. Bayezit Veli, sadakat ve bağlılık katmıştır. Yavuz Selim, azim ve sebat katmıştır. Kanuni Sultan Süleyman, kanun ve nizam katmıştır. Böylesine güçlü bir ağacın dalları böylesine erdemlerle doluyken ağaç nasıl kökten yıkılmıştır? Kitapların kahramanı olan Mustafa'nın zihnini meşgul eden bu sorunun cevabı, Hoca Ahmet Yesevi tarafından verilir:

“Köklerinin nereye uzadığını öğren, ne olduğunu, kim olduğunu bil ve özünü koru! Bizi yeşerten ağacın gövdesine kurt düşürmemeye bak! Zira bizim mevsimimiz geçtikten sonra ağacı korumak ardımızdan gelenlerin görevi olmuştur. Ta ki başka bahara kadar.”

On kitaplık serinin özeti durumunda olan bu cümleler, aynı zamanda bu kitapların yazılış amacını da vermektedir. Küçük yaşlardan başlayarak çocuklara geçmişini öğretmek, geleceğe sağlam adımlarla ilerlemenin önemli bir aşamasıdır. Bu tarz kitaplar hazırlanırken, yaş düzeyine uygunluk göz ardı edilmemeli, çocuk, derin tarih bilgisi gerektiren ayrıntılara boğulmamalıdır. Tarihi gerçekleri ayrıntılı olarak anlatma ders kitaplarına bırakılmalı, çocukların ders dışı zamanlarda okuyacağı edebi kitaplar, tarihi gerçekleri çarpıtmadan; sanatsal öğelerle yoğurarak, eğlenceli bir şekilde anlatabilmelidir.

Kaynakça

- Demirel, Ş. (2010). *Edebi metinlerle çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Oğuzkan, F. (2001). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sinar Çılğın, A. (2007). *Çocuk edebiyatı*. İstanbul: Morpa.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2003). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yıldız, D. (2017). *Bir rüya bir Osmanlı 1: Kuruluş*. İstanbul: Model Çocuk Yayınları.
- Yıldız, D. (2017). *Bir rüya bir Osmanlı 2: Huzur için adalet gerek*. İstanbul: Model Çocuk Yayınları.
- Yıldız, D. (2017). *Bir rüya bir Osmanlı 3: Azim ve kararlılık*. İstanbul: Model Çocuk Yayınları.
- Yıldız, D. (2017). *Bir rüya bir Osmanlı 4: Cesaretle esen rüzgar*. İstanbul: Model Çocuk Yayınları.
- Yıldız, D. (2017). *Bir rüya bir Osmanlı 5: Yaşam hakkı*. İstanbul: Model Çocuk Yayınları.
- Yıldız, D. (2017). *Bir rüya bir Osmanlı 6: İşinin ehli*. İstanbul: Model Çocuk Yayınları.
- Yıldız, D. (2017). *Bir rüya bir Osmanlı 7: Göründüğü gibi değil*. İstanbul: Model Çocuk Yayınları.
- Yıldız, D. (2017). *Bir rüya bir Osmanlı 8: Kara gün dostu*. İstanbul: Model Çocuk Yayınları.
- Yıldız, D. (2017). *Bir rüya bir Osmanlı 9: Ailenin gücü*. İstanbul: Model Çocuk Yayınları.
- Yıldız, D. (2017). *Bir rüya bir Osmanlı 10, Büyük buluşma*. İstanbul: Model Çocuk Yayınları.